

FORSA Nyhedsbrev december 2024

Velkommen til FORSA-Nyt

Vi har netop gennemført en vellykket konference i Aarhus med temaet 'Køn og seksualitet i socialt arbejde'. Vi har ligeledes gennemført to arrangementer med en kritisk dagsorden, i respekt for det store engagement som Foreningen til fremme af kritisk socialt arbejde har stået for. Det blev til et fint arrangement i København i samarbejde med tidsskriftet Social Kritik i november samt et fint arrangement i Aarhus d. 11/12.

Vi arbejder med tilrettelæggelsen af den store nordiske FORSA/NASSW-konference på VIA i Aarhus d. 15.-17. juni 2026. Der er heldigvis rigtig fin tid til at planlægge denne store begivenhed og vi glæder os.

Du kan også læse om vores kommende arrangementer her. Der er således gang i foreningen og det er dejligt. Vi vil allerede nu opfordre alle til at sætte kryds i kalender d. 8. maj hvor vi afholder vores forårskonference. Vi er i fuld gang med planlægningen.

Men der sker også noget uden for foreningen. Regeringen er kommet med udspil til en uddannelsesreform. Det giver også anledning til nogle refleksioner over, hvordan vi forstår socialt arbejde, og forskningens relevans i en dansk sammenhæng. Nyhedsbrevet bringer derfor en kronik om synet på socialt arbejde som akademisk disciplin.

Vi ses i foreningen.

Anders Bøggild Christensen, formand for FORSA

Indhold i dette nyhedsbrev:

Formandens indlæg	1
Socialt arbejde er også en akademisk disciplin (kronik)	1
Webinar	4
Reviewer for NSWR?	5
Kommende konferencer	5

Socialt arbejde er også en akademisk disciplin.

Kronik af Anders Bøggild Christensen, formand for FORSA.

Regeringens udspil til en uddannelsesreform rejser både nogle spændende perspektiver og nogle store udfordringer. Inspiration fra Norge og Sverige kunne styrke betoningen af, at socialt arbejde også er en akademisk disciplin.

Socialt arbejde defineres af den internationale organisation af socialarbejdere (IFSW) som en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin. Som en samfundsvidenskabelig akademisk disciplin baserer socialt arbejde sig på en mangfoldighed af teoretiske perspektiver og videnskabelig udvikling, der formidles i den omfattende række af internationale videnskabelige tidsskrifter inden for Social Work. På den måde er socialt arbejde en videnskabelig disciplin på linje med sociologi, psykologi, politologi osv.

I en dansk sammenhæng bedrives professionelt socialt arbejde bl.a. af socialrådgivere, der er uddannet som professionsbachelor.

Socialrådgivere arbejder i en række forskellige sammenhænge. I de fleste jobs kræver arbejdet solide analytiske, refleksive og skriftlige kompetencer for at udføre arbejdet. Det er også centralt at socialarbejdere har gode relationelle og kommunikative samt handlekompetencer for at agere i praksis, men i forhold til de akademiske dyder er det især de videnskabsmæssige, analytiske, refleksive og skriftlige kompetencer der er centrale.

Opgaven kan for socialrådgivere bestå i at arbejde helhedsorienteret sammen med borgere og familier om at udrede og analysere problemsituationen for at finde de mest hensigtsmæssige veje videre i livet. Det er arbejde der kræver solidt teoretisk overblik foruden en omfattende viden om sociale vilkår og muligheder. Arbejdet funderes ofte gennem skriftlige redegørelser og analyser som fundament for beslutninger.

Denne erkendelse er imidlertid langt stærkere i de andre nordiske lande end i Danmark. I de øvrige nordiske lande anskues socialt arbejde som et krævende professionsfelt, der både kræver solid uddannelse samt et omfattende forskningsmiljø til at informere og understøtte praksis.

FORSA Danmark (Forening for Forskning i Socialt Arbejde) har gennem det nordiske FORSA-netværk indsamlet lidt information til at anskueliggøre forskellene. I Norge er der mindst 50 professorer ansat på forskellige højskoler og universiteter med ansvar for forskning i socialt arbejde, og f.eks. har alene en forskerskole som Norwel, der forsker i socialt arbejde med barnevern (børn og familier) op mod 40 ph.d.-projekter relateret. For at arbejde med børn og familier kræves nu en kandidatuddannelse i Norge.

Sverige har en endnu stærkere tradition for forskning, og har flere end 60 professorer i socialt arbejde på landets institutioner. Der er etableret en national forskerskole i socialt arbejde, hvor 16

universiteter og højskoler er gået sammen og danner et netværk, der understøtter den enkelte Ph.d.-studerendes meget omfattende muligheder. Alene på Stockholms Universitet viser et opslag ultimo 2023, at der er 19 ph.d.-studerende i gang inden for socialt arbejde. Det er ca. det dobbelte af, hvad der er i gang i hele Danmark. Og det alene på ét universitet ud af 16.

For hvordan ser det egentligt ud i Danmark? Der eksisterer god forskning på området i Danmark, og vi er heldigvis begunstigede af dygtige og dedikerede forskere på feltet. Men de er få og miljøerne små. Aalborg Universitet har det stærkeste faglige miljø for forskning i socialt arbejde. Her er der 5 professorer med ansvar for forskning i socialt arbejde. Derudover er der enkelte professorer på Københavns Universitet og Roskilde Universitet, der også ser socialt arbejde som et forskningsfelt. Der er også en række Ph.d.-forløb i gang på området, som skal kvalificere kommende forskere. Men alt i alt er der efter en hurtig søgning på universiteterne ca. 10 studerende i gang med ph.d.-forløb, der kan relateres til socialt arbejde.

Forskningen foregår imidlertid ikke kun på universiteterne. Professionshøjskolerne, hvor Socialrådgiveruddannelsen er placeret, har også en række forskningsmiljøer. Der er ca. 10 docenter ansat på professionshøjskolerne, som har et særligt ansvar for at understøtte forskningen på det sociale område. Her foregår noget af den mere praksisnære forskning i socialt arbejde, som er af høj kvalitet. Desværre er forskningsprojekterne for det meste små og miljøerne har sparsom finansiering.

Hertil kan lægges sektorforskningsinstitutioner som VIVE og fonde som Rockwoolfondens forskningsenhed, som også bedriver forskning, der er relevant for området. Konklusionen, at den samlede satsning på vidensmobilisering og forskning i socialt arbejde i Danmark kan karakteriseres som svag i sammenligning med Norge og Sverige.

I Danmark brugte staten ifølge Danmarks statistik ca. 800 milliarder på socialområdet i 2023. De fleste midler går til kontantydelse som folkepension, førtidspension mv. Men der leveres også en række professionelle indsatser eller serviceydelser. På området for børn og familier anvendes mere end 20 mia. kr. om året på anbringelser af børn uden for hjemmet samt forebyggende indsatser og mere end 40 milliarder anvendes på voksenområdet for personer med funktionsnedsættelser og sociale problemer. Det handler f.eks. om hjælp til personer med et handicap, misbrugsbehandling, botilbud og indsatser for hjemløse. Der anvendes endvidere ca. 13 milliarder på beskæftigelsesområdet med arbejdet i jobcentret samt forskellige indsatser som virksomhedspraktikker og opkvalificerende tilbud. Der er imidlertid i en sammenligning med Norge og Sverige ganske få, der forsker i det sociale arbejde på områderne. Det vil sige at systematisk forskningsbaseret viden om det sociale område i Danmark er nedprioriteret, og dermed bliver socialt arbejde som en akademisk disciplin også ret begrænset understøttet. Ambitionerne i Danmark er ikke særligt store, når det kommer til at have forskningsbaseret viden om vores velfærdsstat og udøvelsen af den.

Men forskning i socialt arbejde er faktisk afgørende for, at professionerne udvikler sig og baserer sig på den mest opdaterede viden og giver afsæt for de mest dækkende refleksioner over praksis. Da socialt arbejde altid er konkret og handler om helt unikke personer i helt specifikke situationer, kræver det kompetent omtanke og en solid faglighed.

En del af fagligheden opøves gennem erfaring og sparring med dygtige kolleger. Men socialrådgivning er ikke først og fremmest en mesterlæringssituation. Praksis i socialt arbejde udvikler sig og flytter sig over tid, og det kræver et betydeligt akademisk beredskab at håndtere dette. Og derfor er der et dynamisk samspil mellem praksis, forskning og uddannelse.

Ambitionerne på uddannelsesområdet er imidlertid også lavere i Danmark end i Norge og Sverige. Socialrådgiveruddannelsen i Danmark blev en professionsbacheloruddannelse i 2002. Her blev uddannelsen forlænget med et halvt år, og uddannelsen gav herefter adgang til en række masteruddannelser og kandidatuddannelser på universitetet. Men mulighederne for at tage Kandidatuddannelsen i Socialt arbejde på Aalborg universitet er presset efter beslutningen om at forandre kandidatuddannelsen i København, hvor der ellers var stor efterspørgsel. Der er også andre videreuddannelsesmuligheder, men området opleves samlet set presset. Og antallet af kandidater er langt lavere end i de andre nordiske lande. Fødekæden til forskere er ganske enkelt mindre.

Hertil kommer regeringens nye udspil til forandringer af professionsuddannelserne. Det er et omfattende udspil, der både rejser nogle spændende perspektiver for videreuddannelse og præsenterer nogle udfordringer for grunduddannelsen. Det er spændende, at der bliver mulighed for, at Professionshøjskolerne kan udbyde professionsmasteruddannelser. Det er endnu uklart, hvilke retninger der opstilles for professionsmasteruddannelser, og om der bliver nogle, der kan understøtte kvalificeringen af socialt arbejde. Det er en udvikling, der er mere i tråd med Norge og Sverige.

Det er ligeledes spændende, at der bliver øgede muligheder for efteruddannelse løbende igennem arbejdslivet. Det er godt, at der løbende kan kobles yderligere kompetenceudvikling til grunduddannelserne. Det er centralt, at praktikere løbende uddanner sig.

Det er knapt så spændende, at regeringen vil afkorte uddannelserne med 15 ECTS, hvilket både vil rejse faglige og praktiske udfordringer. Rationalet er først og fremmest økonomisk i forhold til at finde finansiering til de forbedringer, der foreslås. De studerende vil skulle afslutte uddannelsen ca. tre måneder tidligere. Det giver en stor besparelse i SU. De studerende vil

påbegynde arbejdslivet tidligere end i dag. Det vil øge arbejdsudbuddet og tiden på arbejdsmarkedet inden pensionsalderen, som tæller godt i den strukturelle beskæftigelse. Professionshøjskolerne vil have færre udgifter til undervisning, når uddannelsen er kortere. Det giver også en besparelse. Så samlet set giver forkortelsen noget økonomi.

Udspillet tilfører samlet set flere midler til grunduddannelserne, så der burde blive flere midler til at understøtte regeringens intentioner om mere undervisning på små hold, mere træning og mere feedback. Det lyder som fornuftige didaktiske ønsker. Men det er endnu meget uklart, hvordan midlerne tænkes at blive fordelt, og det er spørgsmålet om midlerne er tilstrækkelige til at nå målene.

I den sammenhæng har Socialrådgiveruddannelsen et af landets laveste taxametre at bedrive uddannelse for. Taksten for 2025 lyder på 46.800 kr. pr. studerende pr. år. Det er det laveste taxameter på professionshøjskolerne, som Socialrådgiveruddannelsen deler med en række andre uddannelser. Men f.eks. har afspændingspædagoger og fysioterapeutuddannelsen et taxameter på 51.100 kr. læreruddannelsen 53.100 kr. og sygeplejerskeuddannelsen 80.100 kr. Der er således forskellige betingelser at bedrive uddannelse for, selvom nogle af disse forskelle også kan begrundes med udgifterne til at bedrive uddannelse.

Det ligger desuden i udspillet, at teori herunder videnskabsteori burde fylde mindre på professionsuddannelserne, og det praksisnære burde fylde mere. Det lyder umiddelbart fornuftigt, at nyuddannede bachelorer også har praksisnære kompetencer, som de umiddelbart kan anvende i første job. Men det kræver omtanke og varsomhed at ændre grunduddannelser. Det er ikke frugtbart at se teori og praksis som et nulsumsspil. Teori og praksis er ikke hinandens modsætninger. En god

praksis er ofte funderet i et solidt teoretisk og videnskabeligt fundament at handle ud fra. Derfor er det for socialrådgivere centralt både at erhverve sig akademiske kompetencer af vidensmæssig, analytisk, reflektiv og skriftlig karakter, ligesom det er centralt at opøve relationelle, kommunikative og handlemæssige kompetencer. Det er alt sammen meget praksisnært. Et entydigt fokus på at nedtone akademiske kompetencer risikerer at gøre praksis dårligere.

Og i den forbindelse ser forslaget om adgang til Socialrådgiveruddannelsen bekymrende ud. Det foreslås, at det kræver 3 år på den nye EPX for at påbegynde en sygeplejerskeuddannelse, en læreruddannelse og en bygningskonstruktøruddannelse. Derimod foreslås, at det kun kræver 2 år på EPX, at påbegynde en socialrådgiver eller en pædagoguddannelse. Det forekommer generelt meget uforståeligt og uhensigtsmæssigt at lave denne sondring i status mellem professionsuddannelserne, og det forekommer konkret uhensigtsmæssigt for socialrådgiveruddannelsen, som fordrer et betydeligt fagligt og skriftligt niveau hos de studerende for at kunne gennemføre uddannelsen.

For mig som formand for en forening, der har til formål at fremme forskning og udvikling i socialt arbejde (FORSA) tegner der sig derfor både roser og torne i regeringens udspil. Det bliver samtidig en anledning til at understrege, at socialt arbejde også er en akademisk disciplin, hvor praksis løbende er i samspil med den videnskabelige udvikling på feltet. Her er det faktisk inspirerende at kigge til vores nordiske naboer for at se den status forskning i socialt arbejde har, og hvordan forskning og praksis er hinandens forudsætning for faglig udvikling og relevante indsatser.

FORSA Webinar mandag d. 16./12. kl. 15-16.

Betina Skov Jacobsen: Børne- og ungesyn i socialt arbejde

Socialt arbejde med børn og unge er aldrig neutralt. De problemer, vi ser og de løsninger, vi peger på, er prægede af vores syn på børnene, de unge og deres familier. Børne- og ungesyn er ofte implicitte, men de har stor betydning for den måde, børn og unge hjælpes på. Webinaret handler om, hvad børne- og ungesyn er, hvordan man kan få øje på dem og hvilke syn, der er dominerende i socialt arbejde både i dag og gennem tiden.

Betina Skov Jacobsen er lektor på Institut for sociologi og socialt arbejde ved Aalborg universitet og har bl.a. været med til udgivelsen: Jacobsen, B. S, Engen, M & Mølholt, A (2024) Grundbog i børne- og ungesyn. Hans Reitzels forlag.

Link til webinar:

<https://viadk.zoom.us/j/66590611498?pwd=r1FPnOG0Juq7r04A4W8aZrdLFNqx8m.1>

FORSA Webinar mandag d. 27./1. kl. 15-16.

Sarah Smed: Pigerne fra Sprogø

Hvem var kvinderne? Hvorfor endte de på Sprogø? Hvorfor syntes datidens politikerne, lægerne og befolkningen generelt, at en isolationsanstalt på en ø var det helt rigtige for kvinderne? Og hvorfor blev de ofte voksne kvinder egentlig kaldt "piger"?

Historiker og museumsleder Sarah Smed fortæller om arbejdet bag bogen "Pigerne fra Sprogø". Om at fordybe sig i kvindernes bevarede journaler fra åndssvageforsorgen, hvor der både

er bevaret resultater af kvindernes IQ-tests, men også billeder af dem og personlige breve. Om at studere samtidens videnskabelige tekster om f.eks. racehygiejne og om hvordan velfærdsstatens tidligere socialpolitik, som var uløseligt forbundet til ø-anstaltens oprettelse.

Sarah Smed, historiker og leder på Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg

Link til Webinar:

<https://viadk.zoom.us/j/66216891451?pwd=fOBESN7zdFra3Huvvfl74sYwf9mR1K.1>

Vil du være reviewer for Nordic Social Work Research (NSWR)?

Orientering fra redaktører på NSWR:

"Our journal editors are continually looking for possible reviewers for articles.

You will find more information here:

[Nordic Social Work Research: Recruiting for Reviewers - Campaign Page Builder \(taylorandfrancis.com\)](https://www.taylorandfrancis.com/journals/nswr/reviewers)

Ønsker du at abonnere på NSWR?

I forhold til det nordiske samarbejde er vi ved at komme på plads med vores fremtidige samarbejde omkring Nordic Social Work Research. Det er stadig sådan, at medlemmer af FORSA kan abonnere på tidsskriftet til en særlig årlig favørpris på 36 Euro. Det gør man ved at kontakte forlaget på subscriptions@tandf.co.uk med ønske om abonnement som FORSA-medlem.

Konferencer i socialt arbejde

ECSWR conference 12-14. marts 2025 i München
<https://www.ecswr2025.org/>

FISS- conference 4-6. juni 2025 i Sigtuna
(Stockholm) <https://www.fissocialsecurity.org/>

EASSW (ECSWE)- conference 23-26 juni 2025 i
Salzburg <https://ecsw2025-salzburg.eu/>

TISSA conference 29. august - 3. september 2025
i Porto. <https://www.tissa.net/en>

Nordisk FORSA /NASSW conference 15-17. juni
2026 i Aarhus (OBS 2026)

**HUSK at du kan følge FORSA på
Facebook ved at melde dig ind i
FORSAs gruppe: “FORSA –
Foreningen for Forskning i Socialt
Arbejde” og på LinkedIn ved at
melde dig ind i gruppen: “FORSA
Danmark” **